

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2014. május 14.

TÁRSADALOMISMERET

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

AZ ÍRÁSBELI VIZSGA ÉRTÉKELÉSÉNEK ÁLTALÁNOS SZEMPONTJAI

A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A vizsgázó teljesítményének értékelésére nem lehet hatással, ha az értékelők személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől.

A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli az esszé és esetelemzés megoldásának lehetséges tartalmi összetevőit. Az ettől eltérő jó megoldást el kell fogadni.

A dolgozatot piros színű tollal kell javítani és a tanári gyakorlatnak megfelelően jelölni a súlyosabb helyesírási, nyelvhelyességi stb. hibákat.

A feladatok alatt található négyzetben az elérhető maximális pontszám van feltüntetve, az értékelő a mellette levő üres négyzetbe írja az általa megállapított pontszámot.

Amennyiben a vizsgázó a II. rész mind a két (A. és B.) feladatsorából oldott meg feladatokat, és nem állapítható meg egyértelműen, hogy melyiknek az értékelését akarta, az érettségi dolgozatot értékelő tanár feladata annak eldöntése, melyik megoldás a tartalmasabb, majd azt értékeli.

Egyes esszéfeladatoknál a tanuló két kérdés megválaszolása közt választhat, de csak az egyik téma kidolgozásáért jár pont. Amennyiben tévedésből mind a két feladatot megoldja a vizsgázó, és nem jelöli áthúzással, melyiket értékeljék, az érettségi dolgozatot javító tanár dönti el, hogy melyik feladat kidolgozásáért jár több pont és azt veszi figyelembe.

Amennyiben bármely feladat értékelésénél a témataartás kompetenciát nulla ponttal értékeli a javító, azaz úgy ítéli meg, hogy a vizsgázó egyáltalán nem a megfogalmazott feladatot oldotta meg, a feladat egészének értékelése nulla pont, más kompetenciára vagy szempontra pontszám nem adható.

Egyes feladatoknál a könnyebb differenciálhatóság érdekében a feladat részpontszámainak összegét osztani kell kettővel.

Az adható fél pontok miatt előfordulhat, hogy a vizsgázó által elért összpontszám nem egész szám. Ebben az esetben kerekítést kell végezni. A kerekítést nem feladatonként, hanem csak egyszer, a feladatonként elért pontok összeadása után kell elvégezni, a végső pontszám megállapításához!

Az értékelő a javítás, értékelés végeztével kitölti a vizsgázó által elért összpontszámot tartalmazó táblázatot.

I. rész

Társadalomismeret és jelenismeret

1. Esszé

Szempontok, kompetenciák	A) „Ünnepelni jó!” – az ünnepek szerepe a társadalmak és a kisebb közösségek életében	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	2
A feladat megértése, témátartás	A válasz az ünnepek társadalmi szerepére fókuszál.	2
Lényegkiemelés, a témának megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása, általánosítás	A feleletben a vizsgázó lényeges elemeket emel ki. Pl.: meghatározza az ünnep fogalmát, utal a különböző típusú (családi, egyházi, nemzeti, iskolai stb.) ünnepekre, megélésük formáira. Ír a társadalmi integrációban, illetve a szocializációban betöltött szerepükről. Általánosítva, a szokások és hagyományok témakörébe sorolja az ünnepeket.	3
Az ismeretek mélysége, az adott tudománynak megfelelő tárgyi tudás, a szakmai nyelv használata	A feleletből megállapítható, hogy a vizsgázó megfelelő tárgyi tudással rendelkezik az ünnepek társadalmi szerepéről. Használja a társadalmi kohézió, az integráció, a hagyomány, a szokás, a szocializáció, a közösségépítés, a közösségteremtés stb. kifejezéseket.	3
A megközelítés sokszínűsége, komplexitása	A válasz legalább kétféle megközelítést tartalmaz. Pl.: történetiségében szemléli ünnepeinket, elkülönít különböző ünneptípusokat, beszél az ünnepek szociálpszichológiai értelmezéséről.	3
Önálló vélemény megalkotása, a téma aktualizálása (életszerű, saját vagy a médiából ismert példák alkalmazása)	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és azt meg is indokolja. Életszerű példákat hoz. Legalább két, a médiából vagy saját környezetéből megismert mintát említ.	2
Összesen		15

1. Esszé

Szemponatok, kompetenciák	B) „Bűn és bűnhődés” – a büntetés szerepe a társadalmi tudat formálódásában	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	2
A feladat megértése, témátartás	A válaszban a vizsgázó a büntetés társadalmi szerepére fókuszál.	2
Lényegkiemelés, a témának megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása, általánosítás	A feleletben lényeges elemeket emel ki. Pl.: meghatározza a bűn, a büntetés fogalmát, utal arra, hogy a különböző korokban, illetve a különböző társadalmakban eltérő büntetésformák alakulnak ki. Föltárja a normák változása és a büntetések változása közötti összefüggéseket. Ír a büntetések szerepéről a társadalmi integrációban és a szocializációban. Megemlítheti a különböző bűncselekményeket sújtó büntetési tételokról és büntetésformákról folyó vitákat. Ilyen például a droghasználat büntetése, a halálbüntetés kérdése. Írhat még a mindennapi nevelés részeként megjelenő büntetésformákról is.	3
Az ismeretek mélysége, az adott tudománynak megfelelő tárgyi tudás, a szakmai nyelv használata	A feleletből megállapítható, hogy a vizsgázó megfelelő tárgyi tudással rendelkezik a büntetéseknek az emberi közösségekben és a társadalomban betöltött szerepéről. Használja a társadalmi kohézió, az integráció, a hagyomány, a szokás, a szocializáció, a norma, a normasértés, a normaszegés, a deviancia, a büntetés-végrehajtás, az ítélet, a szabadságvesztés, az elrettentés stb. kifejezéseket.	3
A megközelítés sokszínűsége, komplexitása	A válasz legalább kétféle megközelítést tartalmaz. Pl.: a történeti nézőpont (diakronikus) alkalmazása mellett egyidejű (szinkron) összehasonlításokat is tesz. Megvizsgálja a bűn és bűnhődés kérdését a közösség szemszögéből éppúgy, mint a bűnelkövetők nézőpontjából.	3
Önálló vélemény megalkotása, a téma aktualizálása (életszerű, saját vagy a médiából ismert példák alkalmazása)	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és azt meg is indokolja. Életszerű példákat hoz. Legalább két, a médiából vagy saját környezetéből megismert példát említ.	2
Összesen		15

2. Elemzés

Szemponatok, kompetenciák	Az autózási, autóbirtoklási szokások átalakulásának hatásai	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	2
A feladat megértése, témátartás	A vizsgázó válaszában az autózási, autóbirtoklási szokások változásainak a hatásait elemzi, kitér a megadott elemzési szempontokra.	1
Lényegkiemelés, a témának megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása, általánosítás	A feleletben lényeges elemeket emel ki. Pl.: bemutatja a cikkben vázolt trendet, és kitér a hatásokra. A remélt ökológiai hatás: az autóhasználat csökkenésével csökkenhet a káros kibocsátás és ezzel a légszennyezettség is. A gazdaságot érintő hatás: az autógyártás visszaesése számos más beszállítói iparágat érint, így a biztosítási üzletágot is, ami munkahelyek csökkenését vonja maga után, illetve a fogyasztás visszaesése az adóbevételek visszaesésével, csökkenésével is jár.	3
Az ismeretek mélysége, az adott tudománynak megfelelő tárgyi tudás, a szakmai nyelv használata	A feleletből megállapítható, hogy a vizsgázó megfelelő tárgyi tudással rendelkezik a gazdasági és ökológiai folyamatokról. Használja például a környezettudatosság, közösségi közlekedés, kibocsátás, kvóta, légszennyezés, fogyasztás, munkahely, munkanélküliség, recesszió, adóbevétel szavakat.	2
A megközelítés sokszínűsége, komplexitása	A válasz legalább kétféle megközelítést tartalmaz. Szól a bekövetkezett negatív és a remélt pozitív hatásokról is.	1
Önálló vélemény megalkotása, a téma aktualizálása (életszerű, saját vagy a médiából ismert példák alkalmazása)	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és azt meg is indokolja. Életszerű példákat hoz. A médiából vagy saját környezetéből megismert példákat említi.	1
Összesen		10

3. Indoklás

Szempontok, kompetenciák	A részmunkaidős foglalkoztatásról	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	1
A feladat megértése, témataratás	A vizsgázó válaszában a részmunkaidős foglalkoztatás mértékének emelését indokolja.	1
Lényegkiemelés, a témának megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása, általánosítás	A feleletben lényeges elemeket emel ki. Pl.: megállapítja, hogy nemzetközi összehasonlításban Magyarországon alacsony a részmunkaidős foglalkoztatás mértéke. Ír arról, hogy bizonyos élethelyzetekben, különösen a gyermeket nevelők körében ideális lehet ez a foglalkoztatási forma. Beszámol az atipikus foglalkoztatást elősegítő intézkedésekről, az ebben a foglalkoztatási formában rejlő munkahely-bővítési lehetőségekről, illetve általában a rugalmas foglalkoztatási formákról.	2
Az ismeretek mélysége, az adott tudománynak megfelelő tárgyi tudás, a szakmai nyelv használata	A feleletből megállapítható, hogy a vizsgázó megfelelő tárgyi tudással rendelkezik a munkaerő-piaci folyamatokról és a foglalkoztatási formákról. Használja például a teljes és részmunkaidős foglalkoztatottság, az atipikus foglalkoztatás, munkaerőpiac, adó- és járulékkedvezmények, rugalmas foglalkoztatás, munkanélküliség, adóbevételek kifejezéseket.	2
Önálló vélemény megalkotása, a téma aktualizálása (életszerű, saját vagy a médiából ismert példák alkalmazása)	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és azt meg is indokolja. Életszerű példákat hoz. A médiából vagy saját környezetéből megismert példákat említi.	1
Összesen		7

4. Fogalmak**3 pont**

- **Rehabilitáció** **B**
- **Koalíció** **A**
- **Asszimiláció** **C**

*Minden helyes válasz 1 pont.***5. Kiegészítés****4 pont**

- a) kiotói
- b) maastrichti
- c) schengeni
- d) római

Az idegen szavak helyesírásában ejtett, de a szó felismerését nem akadályozó hiba nem jelent pontlevonást! Minden helyes válasz 1 pont.

6. Ábraértelmezés**6 pont**• **Természetes szaporodás** **B**

Az élveszületések a halálozások pozitív különbözete.

Másképpen: természetes szaporodásról beszélünk akkor, amikor az adott évben születettek száma meghaladja az abban az évben elhunytak számát.• **Születésszám** **F**

Adott időszakban (általában egy évben) születettek létszáma.

(Válaszelem lehet még, hogy a születésszám kifejezhető abszolút számban, illetve viszonyítva, például 1000 főre vetítve.)• **Ratkó-korszak** **A**

Ratkó Anna 1949 és 1953 közötti népjóléti, majd egészségügyi miniszterségének, illetve tágabban az 1950 és 1956 közötti fél évtizednek a népesedéspolitikára utaló elnevezése, amelyben az abortusztilalom miatt meredeken emelkedett a születések száma.

A feladat teljesítéséhez szükséges elvárt válaszelemek:

- az időben való elhelyezés,
- az abortusztilalom,
- a gyermeklétszám növekedése.

• **Demográfiai fordulópont** **C**

Általában: amikor az addigi népesedési folyamatban jelentős változás áll be. Az ábra alapján: amikor a természetes szaporodást felváltja a természetes fogyás, azaz többen halnak meg adott évben, mint amennyien születnek. (Ez Magyarországon 1981-ben következett be.)

*Minden, tartalmában megfelelő meghatározás 1 pont, függetlenül attól, hogy a keretbe írt betűjel megfelelő-e.**A megfelelő helyre írt, jó betűjelek pontértéke:**3-4 jó megoldás: 2 pont**2 jó megoldás: 1 pont**1 jó megoldás: 0 pont***7. Állítások****3 pont**

•

Köztársasági elnökhöz tartozó jog, tisztség	A köztársasági elnökhöz <u>nem</u> tartozó jogok, tisztségek
A, B, D, F	C, E, G,

Csak hibátlanul kitöltött táblázatért jár a pont. Cellánként 1-1 pont, összesen 2 pont.

•

Sólyom László 3.**Áder János** 5.**Göncz Árpád** 1.**Mádl Ferenc** 2.**Schmitt Pál** 4.*Csak a hibátlan sorrendért jár az 1 pont.*

8. Grafikonelemzés**3 pont****a) év: 2011****1 svájci frank: 270 Ft** (265 és 275 Ft között fogadható el.)*Az 1 pont csak akkor adható meg, ha mindkét adat helyes.***b) kb. 93%-kal** (Elfogadható a 92 és 94% közötti érték.) *1 pont**(Számítás: ha a kb. 140 forintos legalacsonyabb árfolyam a 100%, akkor kb. 270 forintos legmagasabb árfolyam a legalacsonyabb értéknek kb. 193%-a. Az árfolyam tehát kb. 93%-kal emelkedett.)***c)** Az olyan adósok számára, akik a svájci frank forintárfolyamához kötött hitelt vettek fel (röviden: devizahitelesek), mert nekik jelentősen emelkedett a törlesztő részletük.*Minden más, tartalmában helyes válasz 1 pont.***9. Érvelés****4 pont****• Érvek a reklámok mellett, pl.:**

- Információt, tájékoztatást adnak.
- Lehetővé teszik, hogy adott terméket jobb áron vásároljuk meg.
- Kreatívak, ötletesek, szórakoztatók lehetnek.
- Valós problémákra hívhatják fel a figyelmet (pl. társadalmi hirdetések).
- Munkát adnak embereknek.
- Növelik a fogyasztást, ez bevételhez juttatja az államot is.

*Minden más, tartalmában helyes érv elfogadható.**2 jó érv mellette: 2 pont**1 jó érv mellette: 1 pont**Minden más esetben 0 pont.***• Érvek a reklámok ellen, pl.:**

- A reklámok gyakran félretájékoztatnak.
- Kielégítetlen vágyakat gerjesztenek, frusztrációt okoznak.
- Túlfogyasztásra készítetnek, ez növeli a környezet kizsákmányolását.
- Kéretlenül is kapjuk őket.
- A termék árába építve növelik azok árát.
- Túl sok műsoridőt rabolnak el.

*Minden más, tartalmában helyes érv elfogadható.**2 jó érv ellene: 2 pont**1 jó érv ellene: 1 pont**Minden más esetben 0 pont.*

II. rész

A. Gazdasági ismeretek

1. Teszt **4 pont**

- 1) B
- 2) C
- 3) D
- 4) B

Minden helyes válasz 1 pont.

2. Kiegészítés **4 pont**

- a) átlag(a)
- b) pénzpiac
- c) hitel
- d) vámunió(ban)

Minden helyes válasz 1 pont.

3. Igaz-hamis **2 pont**

- a) Igaz
- b) Hamis
- c) Igaz
- d) Hamis

Minden helyes válasz 0,5 pont.

4. Elemzés

Szempontok, kompetenciák	Árfolyamgát	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	Az elemzés nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített.	1
Tématartás, lényegkiemelés, problémaközpontúság	Az elemzés a források alapján az árfolyamgát konstrukciójára és az igénylőkre fókuszál.	2
A feladatban leírt esetnek megfelelő összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása a szakmai nyelv felhasználásával	A vizsgázó bemutatja, hogy az árfolyamgátnak nevezett pénzügyi konstrukció mely területen nyújt segítséget a hitelek számára. Használja az árfolyamgáttal kapcsolatos fogalmakat: kamat, törlesztési részlet, árfolyam-ingadozás, gyűjtőszámla. A szám adatok alapján megfogalmazza, hogyan hatottak a konstrukció elterjedésének folyamatára az árfolyam alakulásához köthető várakozások. Összefüggést mutat ki a gazdasági helyzet és a devizaadósok vagyonának alakulása között.	6
Önálló vélemény megfogalmazása	Önálló véleményt fogalmaz meg.	1
Összesen		10
A végső pontszám (összesen/2)		5

5. Elemzés

Szempontok, kompetenciák	Az okostelefonok piacának alakulása	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	Az elemzés nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített.	1
Tématartás, lényegkiemelés, probléma-központúság	A vizsgázó a forrás alapján az okostelefonok piacának alakulásáról ír.	2
A feladatban leírt esetnek megfelelő összefüggések, gondolatok, megállapítások megfogalmazása a szakmai nyelv felhasználásával	Bemutatja, hogy a mobiltelefonok piacán belül jelenleg milyen arányú az okostelefonok részesedése, és milyen arány várható a jövőben. Kitér arra, hogy nemcsak a hardverelemek (telefon) és azok kivitelezése a lényeges, hanem az alkalmazható/elérhető szoftverek, egyéb alkalmazások köre is fontos döntési szempont a fogyasztók számára. Bemutatja, hogy a telefon alapszolgáltatásához kapcsolódó szolgáltatások igénybevételének lehetősége hat a fogyasztási kedvre. Utal arra, hogy a fiatalok kitüntetett fogyasztói csoportot jelentenek ezen a piacon. Indoklásként megemlíti, hogy a fiatalok jobban érdeklődnek az informatikai alkalmazások iránt, könnyebben alkalmazkodnak az új fejlesztésekhez stb.	6
Önálló vélemény megfogalmazása	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg a piac alakulásáról és a fogyasztói csoportról.	1
	Összesen	10
	A végső pontszám (összesen/2)	5

B. Pszichológia

1. Esszé

Szempontok, kompetenciák	A) A kognitív fejlődés szakaszai Piaget szerint	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	2
A feladat megértése, tématartás, lényegkiemelés	A vizsgázó valóban a Piaget által kidolgozott kognitív fejlődési szakaszokról ír. Nem ágazik el lényegtelen témák irányába. A jelenségre példát is hoz.	2
A témának megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások közlése	Válaszában ismerteti, hogy Piaget a kognitív fejlődés négy szakaszát különíti el. 1. <i>Szenzomotoros szakasz</i> : születéstől 2 éves korig tart. A gyermek ebben a korban meg tudja különböztetni magát a tárgyaktól. Felismeri önmagát mint a cselekvés végrehajtóját, és kezd szándékosan cselekedni. Pl.: megrázza a csörgőt, hogy az hangot adjon. 2. <i>Műveletek előtti szakasz</i> : 2 éves kortól 6 éves korig tart. A gyermek megtanulja a nyelvet használni, a tárgyakat képekkel vagy szavakkal jelölni. A gondolkodása még egocentrikus. Nem képes mások nézőpontját átvenni. Egyedi vonások alapján osztályozza a tárgyakat. Pl.: a piros játékokat kiválogatja a többi színes közül. 3. <i>Konkrét műveletek szakasza</i> : 6 éves kortól 12 éves korig tart. A gyermek képes a tárgyról logikus képet alkotni, és az eseményekről logikusan gondolkodni. Megérti a számokat (6. év), a tömeg (7. év) és a súly (9. év) megmaradását (konzerváció). A tárgyakat egyszerre több tulajdonság alapján osztályozza. Képes őket egy dimenzió mentén (pl. méret) sorba rendezni. 4. <i>Formális műveletek szakasza</i> : 12. évtől. A gyermek képes elvonatkoztatni, kijelentésekben a logikát felfedezni. Hipotéziseit módszeresen ellenőrzi. A lehetőséggel, a jövővel és az ideológiai problémákkal foglalkozik.	4
Az ismeretek mélysége, az adott területnek megfelelő tárgyi tudás, a szakmai nyelv használata	A vizsgázó használja a szenzomotoros szakasz, a műveletek előtti szakasz, a konkrét műveletek szakasza, a formális műveletek szakasza, a kognitív fejlődés, az egocentrizmus, a tárgyállandóság, a konzerváció stb. szakkifejezéseket.	4
A megközelítés sokszínűsége, komplexitása, probléma-központúsága	Kifejtésében rávilágít, hogy az életkori szakaszok az átlagot jelenítik meg. A jellemzők az intelligenciától, a kulturális háttértől, a társadalmi-gazdasági státusztól függően jelentősen eltérhetnek egymástól. A fejlődés menete azonban minden gyermek esetében megegyezik.	4
A téma aktualizálása (életszerű példákat is említ), önálló vélemény megfogalmazása	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és/vagy példával illusztrálja a szakaszok jellemzőit.	4
Összesen		20
A végső pontszám (összesen/2)		10

1. Esszé		
Szempontok, kompetenciák	B) A személyközi vonzalom alkotóelemei	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	2
A feladat megértése, témátartás, lényegkiemelés	Valóban a személyközi vonzalom (rokonszenv) alkotó elemeiről ír, és jelentésüket részletesen kifejti.	2
A témának megfelelő tények, összefüggések, gondolatok, megállapítások közlése	Leírja, hogy a személyközi vonzalom, más néven rokonszenv meghatározói: a közelség, az ismerősség, a hasonlóság. <i>Közelség:</i> kutatások azt mutatják, hogy az emberek között kialakuló barátság legvalószínűbb feltétele, hogy közelségben élnek egymással. <i>Ismerősség:</i> a közelség vonzalmat teremtő hatásának egyik fő oka az, hogy növeli az ismerősséget, az ismerősség pedig, pusztán az, hogy már láttuk az illető személyt vagy dolgot, önmagában is növeli a vonzalmat. <i>Hasonlóság:</i> a hasonlóság azáltal eredményez vonzalmat, hogy az emberek saját véleményüket és preferenciájukat magasra értékelik, és örülnek az olyan emberekkel való együttlétnek, akik választásaikat megerősítik. Ez a folyamat emeli önbecsülésüket. A fő ok az, hogy a közelség és az ismerősség ismétlődik. A szociális normák, a körülményeink olyan emberekkel hoznak össze, akik hasonlóak hozzánk.	4
Az ismeretek mélysége, az adott területnek megfelelő tárgyi tudás, a szakmai nyelv használata	A vizsgázó használja a személyközi vonzalom, a rokonszenv, a közelség, az ismerősség, a hasonlóság, a fizikai vonzalom stb. szakkifejezéseket.	4
A megközelítés sokszínűsége, komplexitása, probléma-központúsága	Kifejtésében megjelenítheti, hogy ezek a tényezők nem mindig elegendők egy hosszú távú kapcsolat kialakításához. Kitérhet arra is, hogy a közelség fogalma a mai világban relatív, hiszen a kommunikációs eszközök fejlődésével az emberek közti fizikai távolságok könnyebben áthidalhatóvá válnak.	4
A téma aktualizálása (életszerű példákat is említ), önálló vélemény megfogalmazása	A vizsgázó önálló véleményt fogalmaz meg, és/vagy példával illusztrálja az esszében megfogalmazott elméleti ismereteit.	4
Összesen		20
A végső pontszám (összesen/2)		10

2. Elemzés

Szempontok, kompetenciák	Szülői elvárások	Maximális pont
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség, helyesírás	A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan és szabatosan felépített. Nem tartalmaz súlyos nyelvtani vagy helyesírási hibát.	1
Tématartás, lényegkiemelés, probléma-központúság	A vizsgázó valóban a szülők újszülöttel kapcsolatos elvárásairól ír, és nem ágazik el lényegtelen témák irányába.	2
A feladatban leírt esetnek megfelelő érvek, összefüggések, gondolatok, megállapítások közlése	Az anya terhessége folyamán a legtöbb szülő sajátos elvárásokat épít ki arról, milyen lesz a gyermeke. Ez az egyik oka annak a csalódásnak és gyásznak, amelyet a szülők éreznek, ha az újszülött meghal vagy megsérül. Normális körülmények között a szülők azonban csak a születéskor kezdik vizsgálni, hogyan néz ki és hogyan viselkedik az újszülött. Arra utaló jeleket keresnek, hogy milyen lesz később a gyermekük. Általában azonban a szülők a születés pillanatában a valóságos gyermekükhöz kezdenek alkalmazkodni. Akár fiú, akár lány az újszülött, a szülők hiedelmei és elvárásai alakítják a gyermekre adott válaszaikat már azelőtt, hogy a csecsemő bármilyen igazi megkülönböztető tulajdonságról tehetne tanúságot. A kisgyermek jövőjét sok fontos szempontból már korán meghatározzák a szülők elvárásai. Ha ezek az elvárások nem annyira merevek, hogy romboljanak, akkor nem tekinthetők a szülők részéről hibának.	4
A szakmai nyelv használata	A vizsgázó használja az elvárás, az azonosulás, a ráhangolódás, az empátia, az elfogadás stb. kifejezéseket.	2
Önálló vélemény megfogalmazása	Önálló véleményt fogalmaz meg, és az életből vett példával illusztrálja az esetben vázolt jelenségekört.	1
Összesen		10
A végső pontszám (összesen/2)		5

3. Fogalmak**5 pont**

a)

1.	H	O	S	P	I	T	A	L	I	Z	Á	C	I	Ó
2.	É	R	É	S										
3.	T	E	M	P	E	R	A	M	E	N	T	U	M	
4.	L	A	T	E	N	C	I	A						

b) **SÉMA:**

Olyan mentális struktúra, amely az élőlényeknek a hasonló vagy analóg körülmények között a cselekvés modelljét nyújtja.

Minden helyes megoldás 1 pont.